

Шта је старије – дух или материја? Познато, а тешко? Добро, да променимо – кокошка или јаје?

Сад је лакше, јер су научници одговор на друго питање испоручили пре неколико година. Копка вас знатижеља? У реду: јаје је старије, полагали су га у земљу гмизавци с чије су једне гране прхнуле праптице. Кокошка је трчећа, није летећа пернатица; поскакује, а не полеће. Повремено се затрчи и убрзо стане, никако да узлети. Кратко и јасно: неповољна сразмера телесне тежине и телесне брзине. Икар је из петних жила замахивао крилима прилепљеним воском, нама су приповедали да се сувише приближио Сунцу. Хеј, толико високо одмахао! Слично је покушао радознали дечачић Никола Тесла, држећи у једној руци кишобран (или држећи се за кишобран). Пао на земљу у родном Смиљану, виноу се у легенду у туђинској Америци.

Али прво питање је и те како главоболно, искушавало је највеће умове у историји. Задире у саму суштину стварности. Зато су се у својеврсни „мисаони коштац“ ухватили врхунски теоријски физичар са Универзитета Беркли и чувени проповедник духовности (ендокринолог по образовању) – Леонард Млодинов и Дипак Чопра. Летњи дан до подне, ко зна колико заредом. Дали је на све стране летело перје?

И да, и не. Нису један другог штедели, али су се уважавали. Ниједан од ове двојице, очигледно, није из Србије, још мање с овдашњим докторатом – лажним или важним. Шта је то стварност?

На мукотрпном путу до коначног расплета у необичној и надахнутој расправи описивали су један другом, углавном учтиво оповргавајући супарничко виђење, уз неизбежне опаске да други (или први) – у сваком поглављу су се наизменично смењивали у редоследу – није схватио понуђено тумачење. Зар то није наговештено на корицама књиге „Сукоб два погледа на свет – наука против духовности“?

Ка споља, ка унутра

Није помогла, дакле, здружена порука читаоцима: „Свим мудрацима и научницима који су проширили људски ум.“ Искрено говорећи, Дипак Чопра је пригрлио многобројна научна објашњења чије је извориште



Стварност без времена

„Кад се позабавимо њоме, вечност не подразумева дуго, дуго времена. Она означава стварност у којој није присутно време.“ (Дипак Чопра)

Тежина или празнина питање је сад

На дугом путовању у неспоразум, из којег су и кренули, упустили су се у разјашњење свемира, живота, ума и мозга и бога. Има ли још? Нема, нити ће бити

све време видео у бесконачном океану космичке свести. Леонард Млодинов је упорно бранио науку до последње реченице, уз покоје незнатно узмицање. Јесу ли за оправдањем властитог мишљења посегли већ у првој реченици, коју су заједно потписали: „Нема веће енигме од туђег погледа на свет.“

Напослетку се свако вратио на своје полазиште у невидљивом „плесу два ума“, који се једино речима може дочарати јер ми, читаоци, још нисмо у стању да завиримо у нечије мисли. Али научници нису политичари, ваљда ће испунити такво обећање. А кад тај дан осване? Препустимо то Карлу Густаву Јунгу: „Ко гледа ка споља, сања; ко гледа ка унутра, буди се.“ (Корисно упутство: не важи за данашње становнике Србије.)

На дугом путовању у неспо-

разум, из којег су и кренули, упустили су се у разјашњење свемира, живота, ума и мозга и бога. Има ли још? Нема, нити ће бити. У људском телу има много унутрашњих сатова који се покрећу разни нервни механизми. Наш осећај за време углавном потиче од сатова уграђених у наше тело и оних који се виде у нашем окружењу. У људском организму тај процес је сложенији. Одвија се у делу мозга који се зове хипоталамус“, образлаже Леонид Млодинов.

Обрни-окрени, време је тешко описати. Ми га меримо тако што трајање једног збивања упоређујемо с трајањем другог које истовремено почиње и завршава се. Узмимо за пример најтачнији часовник за који знамо, чије зрачење одговара прелазу између два нивоа енергије атома цезијума 133 – а то је 9.192.631.770 пута у секунди!

свемира једнако је јалова, те је најбоље и њу одбацити.“

А каква је природа времена? „У људском телу има много унутрашњих сатова који се покрећу разни нервни механизми. Наш осећај за време углавном потиче од сатова уграђених у наше тело и оних који се виде у нашем окружењу. У људском организму тај процес је сложенији. Одвија се у делу мозга који се зове хипоталамус“, образлаже Леонид Млодинов.

Обрни-окрени, време је тешко описати. Ми га меримо тако што трајање једног збивања упоређујемо с трајањем другог које истовремено почиње и завршава се. Узмимо за пример најтачнији часовник за који знамо, чије зрачење одговара прелазу између два нивоа енергије атома цезијума 133 – а то је 9.192.631.770 пута у секунди!



Дипак Чопра

Да ли је летело перје када су се у својеврсни „мисаони коштац“ ухватили врхунски теоријски физичар и чувени проповедник духовности? Леонард Млодинов и Дипак Чопра. Ко је на крају победио?



Леонард Млодинов

Алберт Ајнштајн је показао да, у суштини, све зависи од посматрача, наводећи знани „парадокс близанаца“. Један остане на Земљи, други одлети великом брзином до удаљене планете и врати се. Ко је старији?

Брат (или сестра) који се није укрцао. Вероватно стога сви журе на авион, иако нису близанци. Неће, ваљда, због тога поскупети карте?

Дипак Чопру то нимало не дотиче: „Људи стоје на ивици између времена и бесконачности“, јер „основно стање ума је вечност“. „Сам Буда, и други духовни учитељи, тврдио је да се, кад ум застане, све зауставља.“

Нема реда, нема живота

Шта је то живот?

„Кад престанемо да одржавамо ред, умиремо и враћамо се

у крајње поремећено стање“, напомиње Леонард Млодинов и наставља: „С тачке гледишта физике, жива бића се разликују по својој уређености и својој способности да је одрже.“ После смрти наше тело поприма температуру предмета из околине.

Дипак Чопра, напротив, наглашава: „Живот је одувек постојао.“ И наводи речи познатог физичара Фримана Дајсона: „Открио сам свемир који постаје безгранично богатiji и сложенији, свемир живота који ће трајати вечно.“

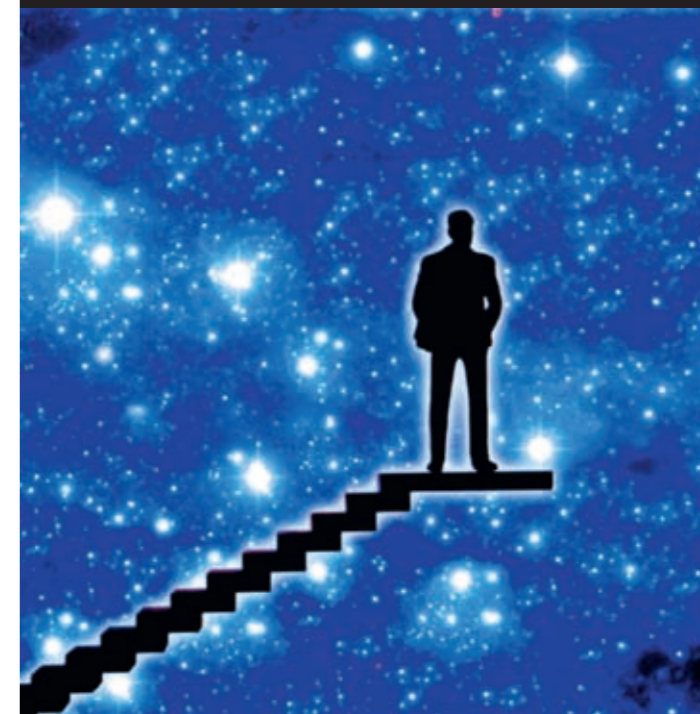
Постоји ли изворна стварност?

Велики немачки филозоф Имануел Кант се 1781. запитао: „Да ли стварност уопште постоји изван мозга?“ Претпоставио је да је стварност коју доживљавамо изградио и обликовао наш

Физика и метафизика

„Метафизика је судница у којој се износе уводни и завршни аргументи без обавезе да се поднесу докази у међувремену. У науци су само докази важни.“ (Леонард Млодинов)

„Ако свест лежи у основи свега у природи, она је сила која управља еволуцијом. У супротном, еволуција постаје, заједно са свим осталим, исход следеће насумичне активности. Физика је изабрала другу претпоставку, која ју је довела до неких очигледно погрешних закључака.“ (Дипак Чопра)



Честице из ништавила

„Већи део наше масе потиче од протона из атома од којих сте сачињени, а већи део масе протона не потиче од масе кваркова који чине протон, већ од енергије 'празног' простора између тих кваркова, узбуркане мешавине честица које потичу из ништавила да би затим опет брзо нестале у њему. Зато, када следећи пут будете размишљали о томе колико сте тешки, сетите се да већи део ваше тежине потиче од тежине празног простора.“ (Леонард Млодинов)

ум, ограничен нашим веровањима, осећањима, искуствима и жељама. Леонард Млодинов наводи да су незнатне разлике у значењу подстакле нобеловца Стивена Вајнберга да се запита: „Шта на крају крајева значи посматрати нешто?“ Имао је у виду кварк, најсићушњу замишљену честицу у срцу протона, електрона и неутрона, коју физичари никад нису опазили, а већина сматра да никад и неће.

И Дипак Чопра позива у помоћ физичара, Роџера Пенроуза, који је рекао: „Не верујем да смо пронашли прави 'пут до стварности', упркос невероватном напретку постигнутом током два и по миленијума, нарочито у последњих неколико векова. Свакако су нам потребна нека радикално нова запажања.“

Зато је проповедник духовности изричит: „То значи да извор све-

та није створен – што је концепт који наука не може да схвати.“ И закључује: „Сварност је чедна; не дозвољава да је видимо голу.“

Како су срочили (своју) последњу одбрану?

Признајући да данас нема ни начелног, а камоли подробног описа свести, Леонард Млодинов закључује: „Наука можда никад неће пронаћи све одговоре, али никад неће ни престати да их тражи и никад неће ићи линијом мањег отпора док наставља да трага за разумевањем.“

А Дипак Чопра поручује: „Свуда око нас људи болују од празнине и чежње; вакуум се мора испунити, а то је духовни вакуум. Нека се наука придружи том лечењу јер ће, у супротном, чуда технологије на крају можда бити у служби празних срца и напуштених душа.“